PERSONNAGES CHEZ VINTILĂ HORIA

Mădălina- Violeta DÎRMINĂ[G]

Abstract: *Vintila Horia is a writer who began his career at "Gandirea" magazine. He loved the Romanian culture and he is an exponent of the Romanian exile. The characters of the novel "God was born in exile" evolves like in a painting by El Greco, as silhouettes and shadows. Ovidiu is an alter-ego of the writer.*

Keywords: *characters, identity, exile*

Vintilă Horia, un important représentant de l'exil, il a vécu avec la nostalgie de l'espace natal, capable de récréer sa patrie. L'exil pratiqué par Vintilă Horia est un exil *intérieur*, cet exil renvoye à l'exil de Homer.

Dans la conception de l'auteur, le roman est un processus ample de connaissance, est une technique de connaissance, une oeuvre complexe qui peut surprendre des aspects de la réalité dans une seule oeuvre.

Un moment important dans sa carrière littéraire est la publication du roman *Dieu est né en exil (Dumnezeu s-a născut în exil,* 1960*)*, c'est un roman ,,despre ceea ce m-a salvat, despre găsirea unui prilej de adaptare şi în acelaşi timp de salvare.'' (Constantin Ciopraga, 1992:1)

Le peronnage imaginé par l'auteur est un personage réel, un poète, que l'auteur l'a connu dès l'adolescence. L'écrivain est fasciné par les poésies d'Ovidiu, mais à cause du professeur du latin il doit préférer Eminescu. Son personnage est un homme qui vit un ,,moment de acută criză existențială'' (Gheorghe Glodeanu, 1999:127). La chose qui l'a éloigné des poésies d'Ovidiu est le regret de ne pas être libre, une chose qui ne peut pas être compris par l'auteur:

> Nu puteam concepe un om, un poet, dispus la fiecare vers să regrete o misterioasă şi pudică culpabilitate, implorând fără încetare o iertare, care de altfel nu i-a fost niciodată acordată. Era pe vremea fericită în care nu puteam vedea a treia dimensiune a exilului, acea durere în adâncime pe care nu o cunoaşte decât cine a fost rupt de ceea ce Blaga numea ,,orizontul'' în care ne-am dobândit propriul nostru stil de a fi. (Vintilă Horia, 1962:116)

Une modalité d'échapper de vie réelle est l'imagination: ,,Ovidiu, […] are un cîine credincios pe care îl numeşte Augustus, devenind, imaginar, cel care deține puterea, şi nu împăratul […] Călătoriile în memorie […] o terapie de supraviețuire pentru personaje şi pentru creatorul lor.'' (Gheorghina Adina Lemnian, 2009:86)

Le roman commence par la descente en enfer, le moment où Ovidiu arrive à Tomis. Grâce à Dochia il va réussir survivre, le lien entre les deux a une note amoureuse, elle empêche les dangers: ,,Ne iubim, ceea ce mă face să mă gândesc la două flori crescute pe ramuri diferite, care ar vrea să fie împreună şi care n-au decât culorile lor fără glas şi parfumul lor depărtat ca să se simtă laolaltă […]'' (Vintilă Horia, 1990:73)

[*]Université de Pitești, dirminamadalina1987@yahoo.com; This work was partially supported by the strategic project PERFORM, POSDRU 159/1.5/S/138963, inside POSDRU Romania 2014, co-financed by the European Social Fund-Investing in People.

BDD-A14507 © 2014 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:02 UTC)

Ovidiu est un *alter ego* de l'écrivain. ,,Eu este un Unu plural.'' (Ștefan Aug. Doinaș, 2002:23), l'être humain est multiple. L'exil affecte l'étape de réalisation de son oeuvre. Les oeuvres écrites en exile ont fait appel à la mémoire. L'être exilé subit des métamorphoses, par exemple Ovidiu essaye à s'adapter. Il ne sent pas la même atmosphère qu'il sent chez soi. Par ses oeuvres il a besoin de garder la l'identité nationalle.

La première année repésente une douleur, une douleur qui peut être oublié en sommeil: ,,durerea lui Ovidiu îmbracă nocturnul, un nocturn existențial, fie de natură impresionistă: «închid ochii ca să trăiesc. Și ca să ucid!», […].'' (Simion Mioc, 1999:202) Il refuse Tomis et en même temps il idolâtre la Rome: ,,Totul îmi e străin și urăsc tot ce mă-nconjoară în această clipă. […] Mă găsesc între două contraste, singur reprezentant al echilibrului perfect: Roma.''(Vintilă Horia, 1990:41)

Les peronnages évoluent comme dans une peinture d'El Greco, comme des silhouettes et des ombres: Dochia, la domestique du poète, le médecin grec Teodor etc. Le regret de devenir une mauvaise herbe (inutilis herba) est un revers de sa belle enfance passé à Sulmona. Il va trouver deux raisons pour cet état: *carmen et error.*

L'envoi vers *carmen* (poésie) a comme base les vers d' *Amores*, d'*Ars Amandi* et *Remedia amoris*. *Error* renvoye à la relation qu'il a eu avec Iulia, la fiile du césar. Les personnages appartiennt aux catégories sociales différents, mais le nombre des personnages est réduit. Dochia, Honorius, Herimon et Artemis sont des personnages qui ont un rôle d'intermédiaire dans cette étape de l'exil.

Le protagoniste évolue, Vintilă Horia utilise comme source d'inspiration l'oeuvre de Pârvan, *Getica*. Ion Vlad parle de l'existence d'une poésie de *toposurilor* (Ion Vlad, 1990:7)*:* ,,Cei ,,opt ani'' ai cărții înregistrează succesiv anii exilului, chemînd amintirile, tot mai palide și mai îndepărtate odată cu trecerea anilor, iar succesiunea anotimpurilor e mai mult decît un semn al temporalității narațiunii.''*(ibidem)* Le paysage décrit est magnifique, il représente ,,orchestrația poemelor eminesciene pe teme identice.'' (Constantin Ciopraga, 1997:296)

Ovidiu se souvient de son amour pour Corina, il est conscient du fait que ,,Augustus ne dăduse un imperiu, dar ne luase sufletul.''(Vintilă Horia, 1990:179)

Dochia est la femme qui aide Ovidiu pour voir ,,mai multe adevăruri decât toate femeile Romei'' (Vintilă Horia, 1990:180), elle est la femme dévouée.

La métamorphose du poète est complète, il réussit à s'habituer avec la période de l'exil: ,,Augustus m-a exilat ca să mă facă să sufăr […]. Dar știu acum că Roma, acestă Romă care era, la începutul suferințelor mele, oglinda tuturor gîndurilor, nu se află la răscrucea tuturor drumurilor de pe acest pământ, ci altundeva, […]'' (Vintilă Horia, 1990:155)

Ce qui nous frappe est la relation entre l'auteur et son personnage, il affirme: ,,Mă întâlnii cu Ovidiu chiar în fața acestei intrări în propria mea noutate. Era, ca și mine, un poet; […] fusese exilat, ca și mine, de ai lui, și cucerise cu încetul o filosofie cu totul deosebită de cea care-i pusese în mișcare gesturile și gîndurile la el acasă …'' (Vintilă Horia, 1977:27)

Dans l'espace de l'exil, Ovidiu réussit à se connaître très bien et méditer sur le problème de son âme, il voudrait être exilé dans une région plus chaude, avec des hommes ,,care să nu fie barbari.'' (Vintilă Horia, 1990:17)

Dans le roman *Les Impossibles*, le protagoniste est inquiet du souvenir des forêts, il se trouve en exil en Suisse. Son amour pour Clara se produit brusquement, au moment où il la voit pour la première fois. Les deux se rencontreront pour la première fois à l'anniversaire d'un ami et du premier abord se produit une *attraction magnétique*.

BDD-A14507 © 2014 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:02 UTC)

«Seul l'amour pourrait me sauver, me faire approcher de Toi, se substituer à la terre promise.» (Vintilă Horia, 1962:43) Leur amour est pur et en même temps impossible: «La femme aimée comme introduction a l'éternité, comme purification de toutes les terreurs, comme aboutissement.» (Vintilă Horia, 1962:102) Clara est mariée, mais le sentiment qui les unit est beau.

La ressemblance avec l'oeuvre de Mihail Sadoveanu, *Creanga de aur*, est celle que le protagoniste Kesarion Breb se sépare de Maria, mais sa conclusion peut être trouvé dans l'oeuvre de Vintilă Horia: ,,Iată ne vom despărți. Se va desface și amăgirea care se numește trup. Dar ceea ce e între noi acum, lămurit în foc, e o creangă de aur care va luci în sine, în afară de timp.'' (Mihail Sadoveanu, 1986:144)

Le professeur de littérature, Toma Singuran, le protagoniste du roman *Salvarea de ostrogoți*, est isolé en Bărăgan après une période de dix ans passée en prison. Sa liberté est une *deuxième prison*, il a beaucoup d'interdictions:

> ,,Va trebui să te prezinți la miliția din Balta Albă la zi'ntîi a fiecărei luni. […] Nu vei scrie scrisori. Nu vei scrie nimic. Nu te vei îndepărta prea mult. Nu vei traversa Dunărea. Nu vei da nici un semn de viață. […] Îți vei stabili reședința în regiune, unde-ți va plăcea, în afară de orașe și sate.'' (Vintilă Horia, 1993:5)

Au début, il se sent comme un être étrange. Gheorghina Adina Lemnian l'appelle un ,,pseudo-Robinson'' (Gheorghina Adina Lemnian, 2009:19), parce qu'il réussit à s'adapter dans toutes les situations, même dans un environnement hostile. Bărăganul est un espace surveillé par le policier en temps que la cave lui offre de l'intimité, elle est une source de l'énergie.

Le manuscrit trouvé dans la maison où il habiteras, la maison du physicien Ștefan Diaconu, l'aide à trouver certaines données en ce qui concerne l'activité du Ștefan. Il avait connu Rene Guenon et aussi Niels Bohr.

L'évolution du personnage commence dans la prison, là il se prépare pour une nouvelle étape de sa vie. Il doit confronter les températures très basses, mais il réussit à s'approvisionner et il peut vivre, l'environnement hostile devient *son ami*. Toma Singuran peut être considéré comme un initié parce qu'il réussit à trouver le manuscrit caché dans une cave, à la difference du policier qui ne réussit pas. Il va continuer le manuscrit et il a l'intention de l'envoyer à l'étranger.

Crenguța Gânscă l'appelle ,,homo religiosus'' (Crenguța Gânscă, 2001:68), parce que dans l'exil il découvre la religion. Grâce au moine Calistrat de Căprioara, il découvrira la modalité de sauver le manuscrit.

> ,,[…]aveți credință ca toată lumea. Există oameni care o arată, alții, ca dumneavoastră, care o țin ascunsă ca pe ceva de rușine sau ca pe ceva nefolositor, alții care o folosesc greșit și-i schimbă numele, materialiștii dialectici, de pildă, care au înlocuit bisericile cu închisorile.'' (Vintilă Horia, 1993:125)

L'existence du Toma Singuran est influencé par la présence des deux femmes dans sa vie: Dora Adela, dans son enfance et Malvina, dans sa période d'adulte. L'image de son enfance l'aide à dépasser les situations difficiles, l'amour pour Dora Adela est pur. Malvina est utilisé comme un moyen pour obtenir certaines informations, mais leurs gestes sont naturels.

Un autre personnage significatif pour l'oeuvre de Vintilă Horia est le peintre El Greco du roman *Un mormânt în cer*. Sa vie est présenté dans des couleurs, comme dans un tableau, même l'auteur affirme: ,,Ce am vrut să spun, sau să pictez, ceea ce e același

BDD-A14507 © 2014 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:02 UTC)

lucru.''(*apud.* Victor Cubleşan, 1995:4) Il quitte sa patrie, L'île de la Craie, pour habiter à Toledo, une espace où il realise ses créations. Il dépasse les difficultés d'adaptation avec dignité et patience. Comme Radu Negru, il évite l'invasion des turcs, ainsi il est:

> […] o imensă ființă de acumulări spirituale, conştiente şi subconştiente, pe care le topeşte înnoitor, în flacăra geniului său smerit şi exilat. Spiritul lui e modest, de când s-a oprit, ca la o poruncă, interioară şi de sus, în pământul casitilian, însemnat cu iubire şi devoțiunea pentru Dumnezeu şi pentru Jerónima, soția sa, pe care a pierdut-o nu de mult, în moarte. (Simion Mioc, 1999:226)

Dès l'enfance, il découvre le talent de la peinture, sa mère a saisi qu'il a un potentiel exceptionnel. Son voyage est ,,chiar un suport structural al desfăşurării epice. [...]'' (Gheorghina Adina Lemnian, 2009:86) Constantin Ciopraga croit que ce voyage est une chose abstraite, un ,,călătorie spre sinele fracturat.'' (Constantin Ciopraga, 1993:63) Le peintre deviant un messager du Dieu, et les origines des oeuvres proviennent:

> […] din imponderabile din Orient şi Occident, din creştinism şi păgânism. Ca şi Lactanțiu, el este un profund platonic, dar care, asemenea lui Pietro Lorenzetti şi călugărului Bonaventura, îşi dă seama de pulsul şi cerințele mai ascunse ale epocii, de noile armonii ce se ivesc. (Simion Mioc, 1999:232)

Son maître de Venise, Tizian, le stimule à lire Dante, et ensuite ses lectures seront Platon et Aristotel. Ses lectures représentent l'univers propre du grand artiste. El Greco manifeste un sentiment d'amour pur pour Jeronima, mais après qu'elle meurt il réalise des oeuvres d'art qui présentent un monde plein de mystère. Il aborde une connaissance absolue ,,mai ermetică şi mai radical orientată spre cer'' (Simion Mioc, 1999:226), la perte de la femme qu'il aime est un moment crucial. L'existence de son fils Jorge Manuel est la seule raison pour vivre.

Le silence représentera pour lui une forme de ,,epuizării dintre o operă şi alta'' (Simion Mioc, 1999:236), pour lui c'est la seule modalité de percevoir le silence.

Selon la conception d'El Greco l'amour est associé avec la vérité, ce sentiment sera soutenu par le souvenir de son amoureuse: ,,a picta şi a iubi era acelaşi lucru cu a călători spre Adevăr.'' (Vintilă Horia, 1994:65)

En conclusion, les personnages supportent les difficultés de la vie et ils réussissent à s'adapter dans toutes les situations: ,,Toate personajele horiene focalizante sunt, în fapt, personaje-idei, incitante aşadar în măsura în care, figuri izolate, insulare, ele sunt capabile de drame în conştiință, acestea acoperind de regulă prim-planul scenariilor.'' (Constantin Ciopraga, 1997:297)

Bibliographie

Ciopraga, Constantin, ,,*Un cavaler al spiritului''*, septembrie 1992, *Jurnalul literar*, serie nouă, an III, nr. 23-26, (Interviu – în *Punto y coma*, Madrid, noiembrie 1986)

Ciopraga, Constantin, *Un itinerant european: Vintilă Horia* în *Personalitatea literaturii române*, Ediție revăzută şi adăugită, Institutul European, Iaşi, 1997

Ciopraga, Constantin, ,,Literatura diasporei: Vintilă Horia şi Ştefan Baciu'', 1993, *Excelsior*, II, nr.6

Cubleşan, Victor, ,,Un mormânt în cer'', 6-19 ianuarie 1995, *Tribuna*, serie nouă, an VII, nr.2

Doinaş, Ştefan Aug., ,,Fragmente despre alteritate'', 2002, *Secolul 21, Alteritate*, nr. 1-7

Gânscă, Crenguța, *Vintilă Horia. Al zecelea cerc*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001

BDD-A14507 © 2014 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:02 UTC)

Glodean, Gheorghe, *Incursiuni în literatura diasporei și a disidenței*, Editura Libra, București, 1999
Horia, Vintilă, *Dumnezeu s-a născut în exil*, Postfață de Daniel Rops, Studiu de Monica Nedelcu, Editura Europa, Craiova, 1990
Horia, Vintilă, *Les Impossibles*, Fayard, Paris, 1962
Horia, Vintilă, ,,Ovidiu, personagiu de roman'', 1962, *Destin*, caietul nr. 12, Madrid
Horia, Vintilă, *Salvarea de ostrogoți (Prigoniți-l pe Boețiu)*, în românește de Ileana Cantuniari, Editura Europa, Craiova, 1993
Horia, Vintilă, ,,Un scriitor împotriva veacului'', 1977, *Revista Scriitorilor Români*, nr. 14
Horia, Vintilă, *Un mormânt în cer*, traducere de Mihai Cantuniari și Tudora Șandru Olteanu, București, Eminescu, 1994
Lemnian, Gheorghina Adina, *Vintilă Horia – nefericitul fericit*, Editura Didactica Militans, Casa Corpului Didactic, Oradea, 2009
Mioc, Simion, *Lecturi (ne)canonice*, Editura Marineasa, Timișoara, 1999
Sadoveanu, Mihail, *Creanga de aur*, București, Editura Minerva, 1986
Vlad, Ion, ,,Jurnalul'' poetului exilat'', 7 iunie 1990, *Tribuna*, serie nouă, an II, nr. 23

BDD-A14507 © 2014 Universitatea din Pitești
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.233 (2026-09-14 14:14:02 UTC)